

Bijlage 1: Resultaten

Positieve effecten/resultaten:

- Door de aanwezigheid van het gebiedsteam (GT) op school zijn er korte lijntjes, wat de adviserende rol en samenwerking met het onderwijs ten goede komt (bijvoorbeeld door te investeren in contact en aan te sluiten bij de koffiepauzes van de leerkrachten).
- Leerkrachten en IB'ers geven aan dat zij positief zijn over de samenwerking met het gebiedsteam en dat er minder behoefte is aan de inzet van zorgaanbieders. (Het aantal doorverwijzingen is lastig meetbaar en niet geregistreerd.)
- Er kan laagdrempelig contact plaatsvinden: door de korte lijnen weten zorgcoördinatoren het GT snel te vinden. Hierdoor kan er snel worden meegedacht over een jongere die vastloopt op school of thuiszit. Het doel is om te voorkomen dat jongeren volledig uitvallen.
- Dankzij onze kennis van het gebied kunnen wij in specifieke situaties krachtig verwijzen naar een POH of het inzetten van voorliggend schoolmaatschappelijk werk, met eveneens korte lijnen.
- Door gericht te verwijzen naar de juiste plek, worden tientallen doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp voorkomen. Dit is mogelijk door onze kennis van het regionale zorgaanbod.
- Bij situaties van verwaarlozing en mishandeling hebben wij, samen met de school, een stevig fundament kunnen leggen. Hierdoor was dure en uitgestelde zorg niet nodig. Zonder de samenwerking tussen school en GT zou dit niet mogelijk zijn geweest.
- Scholen worden geïnformeerd over de meldcode waar passend. Wij begeleiden bij het openen van een meldcode en denken mee over het proces om de ontwikkeling van de jongere te onderzoeken, en in hoeverre deze vastloopt.
- Overlast door jongeren(groepen) wordt sneller signaleerd. Doordat we al een beeld hebben van deze jongeren op school, zijn er korte lijnen en is samenwerking (met bijv. GGD en Politie) laagdrempeliger mogelijk.

Deze resultaten zijn bereikt door:

- Verbeterde samenwerking tussen scholen en het gebiedsteam.
- Toename in aanmeldingen voor schoolmaatschappelijk werk (SMW).
- Jongeren eerder in beeld te brengen, zodat complexe hulpvragen kunnen worden voorkomen door snelle inzet en korte lijnen.
- Een adviserende rol te vervullen en kennis te delen, bijvoorbeeld over routes/werkwijzen van het voorliggende veld, specialistische jeugdhulp, financiën en schuldhulpverlening.
- Het duidelijk positioneren van de rollen van school en gebiedsteam: wie doet wat? Hierbij worden de verantwoordelijkheden afgebakend onder de Jeugdwet en Passend Onderwijs. Door gesprekken worden grijze gebieden ingevuld.
- Het vaker inzetten van het voorliggend veld, zoals weerbaarheidstrainingen (kosteloos), stevig ouderschap via de GGD (kosteloos) of zindelijkheidstraining.
- Het normaliseren van gedrag passend bij de leeftijd van het kind, bijvoorbeeld: een kind van 6-8 jaar dat fantasie en werkelijkheid door elkaar haalt, is normaal. Maar bij een kind in groep 8 kan dit een signaal van zorg zijn (psychiatrisch).
- Integraal werken, met aansluiting op de preventieve ketenaanpak jeugd. Dit voorkomt versnippering en versterkt samenwerking.
- Het voorkomen van kosten onder de Jeugdwet: door expertise en kennis in het gebiedsteam wordt snel ingespeeld op hulpvragen en passende oplossingen gevonden in samenspraak met betrokkenen. Dit maakt de hulp laagdrempelig, dichtbij en snel beschikbaar.

- Het bieden van een vertrouwenspersoon op school. Kinderen kunnen na een periode van ondersteuning nog behoefte hebben aan 'gezien en gehoord worden'. Ze kunnen zonder drempel binnenlopen.
 - Het verkrijgen van een completer beeld rondom het kind en duurzame inzet. Er wordt gekeken vanuit verschillende invalshoeken: het kind, het systeem en de omgeving. Dit maakt maatwerk mogelijk, zoals bij armoedeproblematiek die eenvoudig via het gebiedsteam kan worden aangepakt.
-

Bijlage 2: Nog verder te ontwikkelen/kansen

- Meer gebruikmaken van elkaars expertise en kunde.
- Rollen, taken en verantwoordelijkheden beter beschrijven en hiernaar refereren bij vragen.
- Naast uitvoerende contacten van de gebiedsteammedewerkers op school ook afstemming op tactisch en strategisch niveau verder inrichten, met aandacht voor samenwerking, verbetering en kostenbewustzijn.
- Een mechanisme ontwikkelen om scholen toe te voegen die interesse hebben in samenwerking met het gebiedsteam.
- Verdere afstemming met SDF over de benadering van scholen, vanuit verschillende budgetten, met een gezamenlijke visie op samenwerking.
- Teamleiders GT organiseren vervolg overleggen met beleidsmedewerkers van regionale schoolkoepels als vervolg op eerdere bijeenkomsten.
- Rollen en taakverdeling tussen gebiedsteam en onderwijs verder verduidelijken. Minder doorverwijzingen vanuit scholen naar GT of andere hulpverleners is wenselijk.
- Onderwijszorgarrangementen (OZA): betere afstemming tussen gemeenten en scholen, zodat onderwijs eerder meldt wanneer er iets speelt. Hierdoor kan in samenwerking met het GT een gezamenlijk plan van aanpak worden opgesteld. Regionale en beleidsmatige afstemming is hierbij cruciaal.
- Voorkomen dat scholen zelfstandig contact leggen met zorgaanbieders (zoals dagbesteding). Dit is als eerste stap in het kader van normaliseren niet wenselijk.
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid van scholen en het gebiedsteam verder ontwikkelen en versterken.
- Inzet van kwaliteitsadviseurs en procesregisseurs om samenwerking en mogelijkheden verder te verbeteren.

- **Bijlage 3: Praktijkvoorbeelden**

- **Voorbeeld 1: Jongere met blokkade na vakantie**

- Een jongere uit de bovenbouw van de basisschool blokkeerde elke keer na een vakantieperiode. Hij had moeite met de overgang van een rustige thuissituatie naar de dagelijkse structuur van school. Dit resulteerde in spanningen, wat ertoe leidde dat hij de eerste dagen nauwelijks tot leren kwam.
Tijdens gesprekken met de jongere en zijn ouders bleek dat de wisseling te veel van hem vroeg en hij moeite had om zijn gedachten te ordenen. In overleg met de school en SMW werd een oplossing gevonden: na elke vakantie kan hij naar een vaste plek op school waar hij rustig kan acclimatiseren. Hier kan hij eerst praten over wat hem bezighoudt en zijn gedachten ordenen. Dit verlaagt de drempel om weer in het schoolritme te komen. De jongere heeft door deze aanpassing minder last van spanning en functioneert beter in de klas. Dit eenvoudige, laagdrempelige hulpmiddel zorgt ervoor dat hij zijn schoolwerk weer goed oppakt en verdere interventies niet nodig zijn.
-

- **Voorbeeld 2: Escalatie tussen moeder en dochter**

- Bij een gezin met een alleenstaande moeder en een tienerdochter ontstonden regelmatig heftige conflicten. De situatie escaleerde tot fysiek geweld, weglopen en zelfverwonding bij de dochter. School signaleerde dit en meldde de problematiek aan het gebiedsteam. Na overleg werd Veilig Thuis ingeschakeld, en in samenwerking met het SMW en de school werd een spoedhulptraject ingezet. De spoedhulpmedewerkers spraken niet alleen thuis met de moeder en dochter, maar waren ook aanwezig op school. Dit bood een vertrouwde omgeving waar de jongere zich veilig voelde om haar emoties en gedachten te uiten. Door intensieve, korte hulp hebben moeder en dochter hun relatie kunnen verbeteren. De dochter gaat nu weer volledig naar school, voelt zich veiliger thuis en heeft geleerd om beter met haar emoties om te gaan. De zelfverwonding is gestopt. Zonder de korte lijnen tussen school, gebiedsteam en Veilig Thuis zou deze snelle en doeltreffende aanpak niet mogelijk zijn geweest.
-

- **Voorbeeld 3: Meisje zonder aansluiting in de groep**

- Een meisje uit groep 5 viel op doordat ze geen aansluiting vond bij andere kinderen. De juf gaf aan niet te begrijpen wat de oorzaak was en merkte op dat het meisje vaak alleen was tijdens pauzes en groepsactiviteiten. Na overleg met de moeder bleek ook zij geen duidelijke verklaring te hebben voor het gedrag van haar dochter.
Het gebiedsteam voerde gesprekken met het meisje en observeerde haar gedrag in de klas en tijdens pauzes. Hieruit kwam naar voren dat het meisje niet op andere kinderen durfde af te stappen uit angst voor afwijzing. Dit resulteerde in een vicieuze cirkel: haar terughoudendheid werd door andere kinderen geïnterpreteerd als afstandelijkheid, waardoor ze buiten de groep bleef.
In individuele gesprekken oefende het meisje sociale vaardigheden, zoals het maken van oogcontact en het starten van een gesprek. Daarnaast werden de juf en moeder betrokken om haar te ondersteunen en positieve interacties te stimuleren. Binnen korte tijd voelde het meisje zich zekerder en sloot ze zich aan bij een groepje vriendinnen. Door deze aanpak werd een dure en langdurige doorverwijzing voorkomen, en het probleem kon direct in de klas worden aangepakt.
-

- **Voorbeeld 4: Kort overleg op school maakt directe actie mogelijk**

- Elke donderdagochtend is er een kort overleg tussen het gebiedsteam, leerkrachten, de IB'er en soms de directie. Tijdens deze bijeenkomsten wordt gespard over actuele onderwerpen en casussen die spelen. Dit overleg is laagdrempelig en praktisch: vragen die anders lang zouden blijven liggen, worden direct besproken en opgepakt. Een voorbeeld is een leerling met concentratieproblemen en gedragsuitdagingen. Tijdens een van de overleggen kwam deze casus aan bod, en binnen een paar dagen was er een gezamenlijk plan gemaakt. Door deze aanpak wordt voorkomen dat ouders en kinderen onnodig lang wachten op hulp. Het gezamenlijke doel – het ondersteunen van de leerling en zijn ontwikkeling – wordt op een efficiënte manier bereikt.
-

- **Voorbeeld 5: Signaleren en handelen bij kindermishandeling**

- Een jongen uit groep 3 viel op door gedragsproblemen in de klas. Op een dag verscheen hij op school met twee wondjes naast zijn mond. Een medewerker van het gebiedsteam merkte dit op en vroeg aan de jongen wat er was gebeurd. Hij gaf aan dat zijn moeder dit had gedaan, omdat ze boos op hem was. De medewerker nam de tijd om met de jongen te praten en bood hem een luisterend oor. Vervolgens werd er contact opgenomen met de moeder en werd een afspraak gemaakt voor een gesprek. Tegelijkertijd werd de meldcode geopend om de situatie goed te borgen. In het gesprek met de moeder bleek dat ze overbelast was en moeite had om met haar emoties om te gaan. Het gebiedsteam bood een hulpaanbod aan (vanuit de Wmo), waaronder begeleiding voor de moeder in het omgaan met boosheid en het stellen van grenzen. Ze ging hiermee akkoord en kreeg praktische handvatten om anders te reageren in stressvolle situaties. Na verloop van tijd gaven de leerkrachten aan geen zorgwekkende signalen meer te zien bij de jongen. De moeder heeft haar opvoedvaardigheden verbeterd en de band met haar zoon is hersteld. Leerkrachten gaven aan dat ze dit soort situaties lastig vinden om te signaleren en aan te pakken, omdat ze hiervoor niet specifiek zijn opgeleid. De samenwerking met het gebiedsteam gaf hen inzicht en tools om in de toekomst adequater te handelen.